Magunk alatt vágjuk a fát?

Annak, aki végigment már hétköznap délután négy és hat között a Széchenyi tér északi oldalán, és beszívta a környékbeli gazdaságok arra haladó, illetve robogó munkagépeinek, teherautóinak vastagon gomolygó, fekete kipufogógázait, recsegtette fogai között a járművek nyomán kavargó homok- és porszemcséket, látta beszélgetőpartnere hangtalanul mozgó száját anélkül, hogy egy szava is eljutott volna a füléhez — annak nem kell magyarázni, hogy mi a környezeti ártalom. Persze a téma a fönt felsoroltakkal korántsincs kimerítve. Minden város fejlődésének vannak bizonyos kikerülhetetlen fázisai, amelyek sok kellemetlenséget okoznak ugyan, de kiküszöbölni mégsem lehet őket. Ilyen például a gyorsított ütemű építkezés, a közlekedés fejlesztésével együttjáró munkálatok, a gázprogram kapcsán végzett utcai vezetékcsere — hogy csak néhány példát említsünk. A városiasodás folyamatának ezek a kényszerű állomásai azonban — ha nem vigyázunk eléggé — kitörülhetetlen nyomot hagyhatnak a város arcán. A várostervezők és szociológusok régóta tudják, hogy az urbanizáció nem egyértelmű folyamat — lehet jól és kevésbé jól csinálni.

*

„A korszerű város nélkülözhetetlen tartozéka a minél több és szebb park, zöldfelület, amely előnyösen formálja a település *belső és külső megjelenését*, és a városlakók számára is *gyönyörködtető, pihentető* látványt nyújt. Befolyásolja a *klimatikus viszonyokat, szélvédettséget* ad, elvégzi a *por- és levegőszennyeződés mechanikai szűrését*, a levegő kémiai és biológiai tisztítását, segíti felfogni a zajokat, megakadályozza a tűz terjedését, tagolja a városszerkezetet stb. A városi zöldterületek bővítése *átlagon felüli jelentőségű az Alföldön.* A korszerű város igényeit azonban a különálló, egymástól távol eső parkok már nem elégítik ki. *A zöldterület-tervezés feladata tehát, hogy területi egységgé, összefüggő, gazdaságosan fenntartható, jól funkcionáló, esztétikus rendszerré szervezze a város zöldterületi létesítményét.*

(Idézet a Tanácsok Könyvtára Várospolitika című kötetéből.)

A fönti idézet olyan megállapításokat foglal magában, amelyeket vitatni nem lehet. Igaz, hogy az igényeket nem szabad fölcserélni a lehetőségekkel. De az már szembetűnő, ha egy város — látszatra legalábbis — nem él meglevő lehetőségeivel sem. Úgy érzem, országos célkitűzésekhez csatlakozunk akkor, amikor igyekszünk fölhívni a figyelmet a többnyire zárt térben dolgozó városi ember szabadtéri igényére, a szabadban való testedzés lehetőségeinek megteremtésére, a természeti tényezők egészségügyi és pszichikai jelentőségére. Mert Szegeden az előbbi idézetben foglaltakhoz képest mintha egy fordított folyamatnak lehetnénk tanúi. A meglevő zöldterület, faállomány nemhogy növekednek, hanem egyre fogy.

*

A Csongrád megyei tanács fölkérésére és hatáskörében működik a Megyei Természetvédelmi Bizottság, amelynek elnöke dr. Szőkefalvi-Nagy Béla akadémikus. A bizottság munkája sokféle tevékenységből áll, de — s ezt talán kevesen tudják — főként elvi kérdésekkel foglalkoznak. A bizottság feladata bizonyos kiemelt jelentőségű természeti területek védelem alá helyezéséről javaslatot tenni. Ilyen természetvédelmi terület a megyében a mártélyi, saséri, ásotthalmi és fehér-tói tájvédelmi körzet. Szőkefalvi professzor magánemberként is szenvedélyes természetbarát, s mint szegedi lakos — bár nem tartozik szigorúan vett hatáskörébe — fokozott figyelemmel és aggodalommal szemléli a város természeti övezetének alakulását.

— Városát szerető, józan ember esze szerint gondolkozom — mondotta —, amikor viszolygok az egyre jobban terjedő betontömegtől. Fák, bokrok, lélegző szabad föld nélkül pokol lehet ez a város, különösen nyáron. Mindenütt parkosítani kellene, nem pedig a meglevőket megszüntetni, mint történt ez a megyei tanács előtti téren, vagy az Aradi vértanúk terén. A szerb templom mögötti kis teret is először lefedték kőlapokkal, de aztán szerencsére valakinek eszébe jutott, hogy van ennél jobb megoldás is, s utólag javították rajta néhány fával. Az is értelmetlennek látszik, miért kellett az újszegedi park fő fasorát betonozni. Az odesszai városrész növekedésével egyre több ember költözik Újszegedre, egyre nagyobb tehát a jelentősége a parknak, jó lenne érintetlenül hagyni. Az emberi lakhatóság kialakítására törekednek a tervezők és kivitelezők is, de úgy érzem, a jóindulat és a pénz mellé „természetközpontú" szemlélet is kellene, s mindig adódik többféle megoldás is — itt a partfalépítésnél kiirtott sok fára gondolok —, ha többen gondolkodnak rajta.

Néhány héttel ezelőtt alakult meg a SZAB — Szegedi Akadémiai Bizottság — kebelén belül a Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottság. Elnöke dr. Horváth Imre, a JATE Növényélettani tanszékének igazgatója. A bizottság célkitűzése komplex feladatok kidolgozása: a munkabizottságok szakemberei többek között a közlekedésfejlesztés, városklíma, élelmiszertartósítás, madárvédelem, lakótelep-higiénia és még egy sor más téma kérdéseit, programját dolgozzák ki. Munkájuk akkor lenne hatásos, ha a várostervező szakemberek kikérnék, meghallgatnák véleményüket egy-egy nagy horderejű döntés előtt. Horváth professzor például az újságból értesült arról, milyen tervek vannak az újszegedi parkkal kapcsolatban.

— Egy-egy városrész fásítási tervéhez a botanikus szívesen adja szakvéleményét, hiszen ő tudja a legjobban, mi az illető fa ökológiai igénye. Volt már példa az egészséges együttműködésre, például a Csongrádi sugárút fái esetében. Helytelen szemléletre vall, ha valaki azt hiszi, hogy a fák arra valók, hogy eltakarják a házak kopott homlokzatát, Az élő környezet nem dekoráció, illetve nem elsősorban az. A Tolbuhin sugárút egykori fáinak szerepét sem töltheti be az a néhány, lábon álló betonteknő, amibe egynyári virágokat ültetnek. De ne legyünk igazságtalanok, vannak másféle, kedvezőbb tapasztalatok is. Mint a különböző iskolák társadalmi munkában végzett faültetési akciói.

*

Érdekeink közösek. Ha Mohamed nem megy a hegyhez, a hegynek kell Mohamedhez mennie. A környezetvédelmi szakemberek, tudósok, bár operatív hatáskörük nincs, átfogó szemléletük, tapasztalatuk annál több. Jó lenne már a tervezés időszakában, tehát még idejekorán bevonni őket egy-egy városrész általános rendezésének vitájába — annál is inkább, mert a bizottságban a tanács is képviselteti magát.

Kulka Eszter

Magányosok

Újsághír, 1974. január 30. „Megnyílt Szegeden is a társkeresők klubja, a városi népfront szervezésében. A népfront székházában (Vörösmarty u. 3.) hétfő délutánonként 5-től 9-ig megrendezendő összejöveteleken díjmentesen részt vehetnek a klub tagjai..."

A kis pinceklub zsúfolásig megtelt. Az első pillanatban megütközöm. Ilyen sok magányos ember él Szegeden? Aztán rájövök, hogy ennél sokkal több. Csupán akik eljöttek ide, nem szégyenlik egymás előtt bevallani az igazságot.

JÖNNEK

Gyanakvó tekintetük perzseli a későn érkezőt. Harag vibrál a szemükben, amikor rájönnek, hogy nem közéjük való, nem társat keresni érkezett. Pillanatok alatt bezárkóznak, mint a kagyló, amikor megérzi a kéz melegét. Valahogy ilyennek képzeltem el őket, s talán éppen ezért szomorít el annyira a sorsuk.

Alig van időm lekabátolni, *Stricz* László klubtitkár máris karon ragad, s még mielőtt szóhoz jutnék, sorolja az elmúlt hetek eseményeit.

— Szeretek az emberekkel foglalkozni. Hetvennégy éves vagyok, nyugdíjas olajbányász, de higgye el, nem panaszkodhatom — kezdi a beszélgetést. Hallgatom és közben csodálom frisseségét. Hogyan szorulhat egy 74 éves emberbe ennyi energia? — Egy hónappal ezelőtt volt az első összejövetelünk. S tudja, mennyien eljöttek? Több mint 120-an! Különböző programokat szervezünk. Húsz forint a havi tagdíj, s ebből a pénzből fedezzük a terembért, a meghívott előadókat, esetleg később kirándulásokat. — Kis szünet után *Hegedűs* Lászlóné, a büfé vezetője is hozzáadja a véleményét: — Jó dolognak tartom a magányosok klubját.

Fekete, hosszú hajú fiatalember feszeng az egyik fotelban. Szinte elsápad, amikor észreveszi, hogy feléje tartok. Nehezen indul a beszélgetés. Vigyázni kell minden szóra, nehogy sértődés legyen belőle. Oldani kell minden mondatot, eloszlatni azt az érzést, hogy most szégyellnie kellene, hogy fiatal létére a magányosok klubjának társaságára szorul. Aztán mindent megértek... Akadozva válaszol a kérdésekre.

— Nem találtam meg sehol a megfelelő társaságot. Először vagyok itt — hosszú perc szakad közénk. A nyelv nem akar engedelmeskedni. Talán az emlékek bolygatták fel. Már megbántam, hogy beszédre erőltettem. Aztán csak sikerül kimondania: — Ideg-összeroppanásom volt — gyorsan azt kívánom, hogy találja meg a társat, a társaságot, aztán sietve elbúcsúzom.

TALÁN...

Csinos, szőke fiatal aszszony ül a széksor legszélén. A férfiak szinte valamennyien őt nézik. Valahogy nem illik bele az összképbe. Kedvesen helylyel kínálna, ha lenne szék, de így csak álldogálva próbálom szóra bírni.

— Miért jár ide?

— Nincs társaságom!

— Elvált?

— Egy kicsit.

— Új házasságra gondol?

— Nem. Túl válogatós vagyok... Nagyok az igényeim... Első a gyerek, akit fel kell nevelnem. Sajnos, közben kénytelen vagyok rájönni, te jó ég, hogy szalad az idő...

Aztán néhányan az idősebb korosztályból is véleményt mondanak.

— Özvegyasszony vagyok. Boldogan élek ugyan a családdal, de férj nélkül, egyedül jönni-menni nagyon rossz dolog.

— Másképp kellett volna ezt az egészet megszervezni — veszi át a szót a mellette ülő. — Először is kevés a férfi, aztán meghallgattunk egy előadást a családjogi dolgokról, amit mi már gyakorlatból is jobban tudunk.

— De mégis, hogyan képzelné el a magányosok klubját?

— Mindenkiről kartont készítenék, melyre felvezetném, hogy elvált vagy özvegy, milyenek az anyagi körülményei stb. Aztán, ha az ember érdeklődne esetleg egy másik iránt, a kartonról mindent megtudhatna róla. Szóval, valamilyen közvetítő irodaféleséget kellene létrehozni.

Közben megszólal a lemezjátszóról egy igencsak régimódi zeneszám. Ezt követi a Csúnya fiú, mért lettél a másé? — és két pár táncolni indul. Lehet, ők már nem is magányosak. A többiek? Várnak... Egyelőre nem találják a társat, a társakat.

VÁRJÁK A TÁRSAT

Külön asztalokná ülnek a nők, külön a férfiak, van aki kártyázik, vannak, akik vicceket mesélnek, egy másik társaság fröccsöspohár mellett tölti el az idejét.

Magányosok. Most már kezdem érteni őket. Akkor is látszik rajtuk a társtalanság, amikor „önfeledten" nevetni próbálnak. El tudom már képzelni a gondolkodásukat, hétköznapjaikat és az ünnepnapot is. Az arcukon látni, hogy nem mindig jön álom a szemükre éjszakánként. Várják a társat, valamennyien menekülnek az egyedülléttől. Szélfuvallat simítja néhányuk már-már őszülő hajtincseit, s nem emberi kéz. Aztán összevesznek saját magukkal, csak azért hogy ne legyenek egyedül. Mindezt nagy igazságtalanságnak vélik, vagy csak azt mondják rá: ilyen a világ! De a reményt nem adják fel. Mert a remény még a magányosságot is elfelejteti néha-néha.

Bagaméry László

Olcsóbb bébipalackok

Egy, másfél éve a kismamák mindennapos panasza volt a csecsemők etetéséhez szükséges bébipalackok hiánya. Az Amfora kereskedelmi vállalat az ellátás javítására nagy mennyiségű, olcsó importüveget szerzett be, s most már nemcsak elegendő cumisüveg van, hanem még olcsóbban is tudják adni. Egyrészt a hazai termelői ár csökkenése nyomán, másrészt az Amfora saját kockázati alapjából egymillió forint felhasználásával kétfajta bébipalack árát leszállították.

Az Amfora március 8-tól a nagykanizsai hőálló cumisüveget 14 forint helyett 10 forintért, a francia gyártmányú, Amfora-emblémás palackot pedig egy forinttal olcsóbban, 11 forintért árusítja. Az árengedmény a jövő héttől érvényesül az üzletekben.

Javuló körülmények az élelmiszeriparban

Ülésezett az ÉDOSZ megyei bizottsága

Az Élelmezési Dolgozók Szakszervezete Csongrád megyei bizottsága tegnap, szerdán kibővített ülést tartott. A testület tagjai többek között értékelték a bizottság elmúlt évi munkáját. Csikós Mihály megyebizottsági titkár beszámolt az anyagi javak termelését elősegítő tevékenységről, a munkavédelmi és szociálpolitikai, kulturális, agitációs, propaganda- és sportmunkáról, a szervezeti életről, a nők és az ifjúság helyzetéről. Megállapította, hogy a megye élelmezésipari munkásai az 1973-as évben nagy igyekezettel és sok áldozatvállalással tettek eleget a velük szemben támasztott társadalmi követelményeknek. A megye élelmiszeriparának termelése az 1971—72. évekhez képest 7,7 százalékkal emelkedett, ez meghaladja az országos átlagot.

A szakszervezeti tisztségviselők sokat tesznek, hogy tovább javuljon a dolgozók élet- és munkakörülménye, valamint a biztonságosabb munkavégzés iránt érzett felelőssége. Ezen a téren is megnyugtató a gazdasági vezetők és a társadalmi szervezetek együttműködése, bár néhány vidéki üzemnél feltétlenül tovább kell javítani a szociális ellátottságot. A megye üzemei nagy gondot fordítottak az üdülési lehetőségek bővítésére. Legtöbb vállalat a Balatonon bérel üdülőket, de saját üdülő is van Bükkzsércen és Mártélyon. A dolgozók lakásépítését két és fél millió forint kölcsönnel segítették a vállalatok, részt vettek az SZMT és a tanács által szervezett munkáslakás-akcióban is.

Sok minden elhangzott még a beszámolóban. Összegezve megállapítható, hogy a megyebizottság tavaly végrehajtotta az ÉDOSZ legutóbbi kongresszusának határozatában megjelölt feladatokat. A tanácskozáson megjelent dr. Tamás László, az ÉDOSZ főtitkára és Fa Frigyes, a SZOT munkatársa is.

B. I.

ÁRAMSZÜNET

Értesítjük fogyasztóinkat, hogy a Dugonics u., mindkét oldalán, a Lengyel utcától a Lenin krt.-ig, továbbá a Lengyel u. mindkét oldalán a Dugonics utcától a Csongrádi sgt.-ig 1974. március 13-tól 22-ig 7 órától 16 óráig időszakos

áramszünet lesz.

Fogyasztóink szíves elnézését kérjük. DÉMÁSZ Szeged városi kirendeltség. x

3,5 köbméteres, vagy
5 köbméteres

oxigén- és dissous-

gáz-palackot keres megvételre

a Szegedi Ruházati Szövetkezet, Francia u. 22.